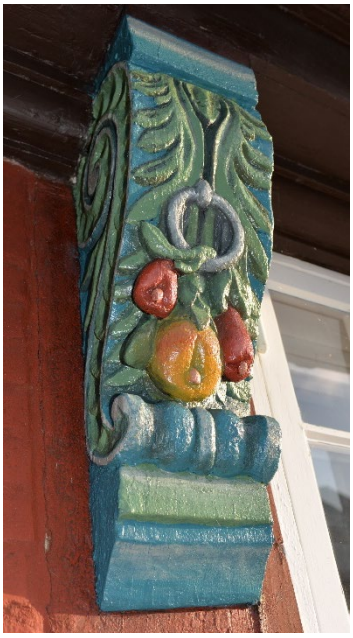

Figur 1: En træknægt *fra den øverste række på facaden på Mellemdammen 18.*

Figur 2: Konservator Teodora Boyadzhieva er i gang med at male de dekorative elementer på facaden på Mellemdammen 18.

De historiske farver på Mellemdammen 18 i Ribe

Lag af maling på udskårne træknægte viser, hvor farverige Ribes historiske huse engang var. Den originale knægt, som er udstillet her, stammer fra Mellemdammen 18, også kendt som Terpagerhuset. De bevarede malingslag knytter historien om ét hus til en bredere undersøgelse af farver, materialer og håndværk i renæssancens og barokkens Ribe.

Husets bindingsværk dateres til omkring 1580 og blev ombygget i 1671. Facaden rummer sytten udskårne knægte af forskellige typer og perioder, udsmykket med blade, volutter og frugtmotiver. Nogle er originale, mens andre er senere udskiftninger.

Ejeren kontakter Bevaringscentret

The turquoise colour raises interesting questions about how historic colour schemes are interpreted. While green pigments were widely used during the Renaissance and Baroque periods, the surviving paint at Mellemdammen 18 has a distinctly bluish character that distinguishes it within Ribe's colour history.

Restaureringen begyndte i 2018

Undersøgelserne begyndte i 2017, da ejeren Charlotte Bladt Hansen kontaktede konserveringscentret for at få rådgivning om bevaring af bygningen. Sammen med ejeren, arkitekt Steffen Søndergaard og Slots- og Kulturstyrelsen dokumenterede konservatorer facadens udsmykning og analyserede malingslagene. Mikroskopiske undersøgelser af malingprøver afslørede en lang række historiske farvesætninger.

Blandt de tidligste farver blev der fundet en blågrøn eller turkis maling på bindingsværket og på en original knægt. Videnskabelige analyser peger på anvendelsen af irgrøn (spanskgrøn), et

kobberbaseret pigment. Over tid gulnede den naturlige harpikslak oven på malingen, så den fremstod mere grøn. Dette kan have påvirket valget af en senere grøn overmaling, sandsynligvis i forbindelse med ombygningen i 1671. Hvor den grønne maling udgør det andet lag på bindingsværket, er den det første lag på hoveddøren, hvilket tyder på, at døren blev tilføjet i denne senere fase.

Den turkise farve rejser interessante spørgsmål om fortolkningen af historiske farvesætninger. Selvom grønne pigmenter var almindelige i renæssancen og barokken, har den bevarede maling på Mellemdammen 18 en tydelig blålig tone, som gør huset til et særligt eksempel i Ribes farvehistorie.

New analyses by the TORCH consortium reveal further details

Malinganalyserne fortsætter med at bidrage med ny viden. Undersøgelser af den museums-ejede knægt påviste preussisk blå i nogle malingslag, mens røntgenfluorescens afslørede kobber i områder, der blev blotlagt efter fjernelse af senere lag. Dette tyder på, at spor af en endnu ældre kobberbaseret maling, muligvis med irgrøn, fortsat kan være bevaret under de senere dekorationer.

Det, der begyndte med en husejers henvendelse, har siden udviklet sig til forskningsinitiativet Ribe Colours og TORCH-samarbejdet, støttet af Interreg Deutschland-Danmark. Konserveringscenter Vejle, Museum Vest, Syddansk Universitet og Christian-Albrechts-Universität zu Kiel forener konserveringsfaglig, historisk og naturvidenskabelig ekspertise for at undersøge bevarede bygningsdele fra historiske huse i Ribe.

I dag undersøges sytten arkitektoniske elementer fra otte huse. Ved hjælp af mikroskopi, tværsnit af malingslag og en række analysemetoder rekonstruerer forskerne de farver og dekorationsprogrammer, som engang prægede Ribes historiske gader.

Figure 3: Mellemdammen 18 i Ribe i dag..